

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Prețul inserțiunilor:	Correspondențele se adresează redacției
Pentru Austro-Ungaria pe an . . 10 coroane		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte	„FOAIA DIECESANĂ“
” ” ” ” pe 1/2 an . 5 ”		etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	iară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
” România și străinătate pe an 14 franci		de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor.	ADMINISTRAȚIA
” ” ” ” pe 1/2 an ”		de aci în sus 10 coroane	Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Raportul

Prea On. Domn Protopresbiter Andreiu Ghidiu către sinodul protopresbiteral, ținut în luna lui Martie 1898.

(Fine)

Învătătoriul *George Lipovan* e zelos și constant. În școala disciplină e bună. Responsurile elevilor au fost corecte, din cari s'a văzut, că obiectele de învățământ le-a tractat metodice.

Învătătoriul *Constantin Laudăcescu* din Ohabamutnic a tractat obiectele de învățământ după principiile pedagogice și conform planului de învățământ. Au excelat elevii cu responsurile lor din citire, aritmetică și economie. Făcându-și datoria cu zel și avut seceris bogat. El este cum e mai bun de muncă, păcat că a trecut în studiul de pensiuie.

Învătătoriului *Dionisie Popoviciu* din Prisaca este tinăr dar cu rivnă în chemarea sa. În decursul examenului a fost indispus din cauza pierderii prea timpurie a soției. Are se năsuiescă, ca disciplina școlară să fie mai bună.

Învătătoriul *Ioann Roșca* din Mutnicul-mare s'a născut, ca să fie dascăl, din care cauză e mândru de chemarea sa. Regulele și principiile pedagogice le-a avut pururea în vedere. Responsurile elevilor au fost corecte și precise. Ordinea și disciplina în școală esemplară. Zelul seu e neîntrecut. Daună însă, că primesce salariul cât se poate de neregulat.

Învătătoriul *Eliseiu Știopu* din Zăguzeni e cu suflet și trup pentru școală. Obiectele de învățământ le-a propus conform planului de învățământ. Disciplina în școală e severă, dar binevoitoare. El este cât se poate de conștient în chemarea sa și se întrece pe sine în modul de a examina. Cântările bisericesti și naționale le esecută școlarii în 2 voci.

Prezenții la examen în cele 14 școli confesionale au fost 427 băieți, 294 fete la oaltă 721. La alte școli au făcut examen 46 băieți, 35 fete. Preste tot 802 elevi din ambele secse dintre 1270 obligați au cercetat școala dela 6—12 ani; dela 12—15 ani nici unul present la esamene.

4. Manualele de învățământ la școalele confesionale.

În școalele confesionale ale protopresbiteratului se folosesc ca manuale cărțile didactice recomandate de Venerabilul Consistoriu diecesan.

5. Grădinile școlare de pomărit.

Grădine școlare de pomărit se află în comunele Maciova, Mutnicul mare, Peștere, Rugi și Valeaboului. În comunele Brebul și Prisaca se pun la dispozițiunea învățătorilor grădinile de pomărit așa numite comunale.

În privința cultivării grădinilor de pomărit este mult de dorit, ca să se poată zice, că sunt binecultivate. Ar ajuta mult în această privință dacă în conferințele învățătoresci s'ar pune ca obiect de instruire pomăritul și grădinăritul.

6. Dotațiunea învățătorilor dela școalele confesionale.

Spre a satiface concludului adus de Prea On. Sinod protopresbiteral din anul 1899 sub Nr. 5 al protocolului, împătășesc, că salariile învățătorilor dela școalele confesionale în bani și în naturalii cu finea anului 1897 au ajuns la minimul de 300 fl. și la maximul de 500 fl.

Restanții în salarii cu finea anului 1897 se află în comuna Mutnicul mare, Delinești și Ruginos. Mai regulat s'au plătit salariile învățătoresci în Caransebeș, Apadia, Valeaboului, Prisaca, Valeadeni și Ruginos.

7. Edificiile școalelor confesionale

Edificiile școalelor confesionale din protopresbiterat sunt în stare bună și deplin corespunzătoare în comunele Brebul, Valeadeni, Mutnicul-mare, Apadia, Maciova, Prisaca. În stare bună dar mai puțin corespunzătoare în Caransebeș, Delinești, Ohabamutnic și Valeaboului. În stare slabă și necorespunzătoare în Zăguzeni, Peștere, Rugi și Ruginos. Edificiul școlariu din Ohabața se află în stadiul edificării și aproape terminat și în toamnă se va preda destinațiunei.

II.

Școalele naționale din protopresbiterat

Înainte de a da samă despre sporiul și rezultatul învățământului religios în școalele naționale gr. or. din

protopresbiterat, îmi permit a comunica Prea On. Sinod protopresbiteral, că nu sum în placuta pozițiune a arata cu date statistice cercetarea școalelor naționale din cauza, că unii învățători dela aceste școale nu au voit să dea datele de lipsa fără scirea și permisiunea Magnificenței sale Dlui inspector regesc de școale. Stând astfel lucrul în timp de aproape 3 luni de zile abia au încurs datele despre cercetarea școalelor naționale din 20 de comune. Mă mărginesc de astă dată a comunica Prea On. sinod protopresbiteral

Sporiul și rezultatul învățământului religios în școalele naționale

Am măsurat ordinațiunii Venerabilului Consistoriu diecesan din 1 Novembre 1891 Nr. 2897. Șc. protopresbiterul tractual a asistat și în anul expirat 1897 la esamenele din religiune în școalele naționale gr. ordin protopresbiterat. În fie care școală s'a luat protocoale despre rezultatul catechisațiunii și aceste protocoale s'au subțernut Venerabilului Consistoriu diecesan în 27 Iulie 1897 sub Nr. 296 însoțite de un raport special.

S'a ținut esamenul din religiune în comunele: Armeniș, Bolvașnița, Borlova, Buchin, Bucosnița, Cârpa, Cireșa, Ciuta, Crâjma, Dalci, Feneș, Glimboca, Golet, Iaz, Ilova, Marga, Mărul, Ohababistra, Obreja, Petrosnița, Poiana, Rueni, Rusca-montană, Sadova-noaună, Slatina-mică, Teregova, Vălișora, Var, Verciorova, Voislova, și Zervești.

Nu s'a putut ținea esamenul din religiune în școalele naționale din Mal și Zlagna fiind închise din cauza morburilor epidemice.

Mi-am propus din motive anumite se țin esamenul din religiune în comuna Jupa de o dată cu cele alalte obiecte de învățământ și am și avisat despre aceasta scaunul școlariu. Dar se vede, că aceasta nu le-a convenit oamenilor, respective învățătorului, din care cauza scaunul școlariu nu și-a ținut de datorința a face cunoscut terminul ținerii esamenului anual și astfel protopresbiterul tractual nu a putut asista la esamen. Sa propus și esaminat studiul religiunii prin preoții locali în școalele naționale din Armeniș, Cireșa, Ciuta, Crâjma, Glimboca, Iaz, Mărul, Obreja, Rusca, Rusca-montană și Teregova.

S'a propus și esaminat religiunea prin învățători, în școalele naționale din Bolvașnița, Borlova, Buchin, Bucosnița, Cârpa, Dalci, Feneș, Golet, Ilova, Marga, Ohababistra, Petrosnița, Poiana, Rueni, Sadova-noaună, Slatina-mică, Vălișora, Verciorova, Voislova și Zervești.

În școala națională din Var nu a propus învățământul religiunii nici preotul nici învățătorul din cauza dușmaniei încordate dintre ei.

Cu toate acestea protopresbiterul a esaminat elevii din istoria bibliei și rugăciuni, având deplină cunoștință, că elevii au fost bine instruați în studiul religiunii în anul 1896. S'a propus și esaminat numai rugăciuni în Cireșa. Sa propus și esaminat rugăciuni și istoria biblică în Buchin, Crâjma, Dalci, Golet, Mărul, Petrosnița, Vălișora, Var, și Voislova.

S'a propus și esaminat rugăciuni istoria biblică și catechismul în Armeniș, Bolvașnița, Borlova, Bucosnița,

Cârpa, Ciuta, Feneș, Glimboca, Iaz, Ilova, Marga, Ohababistra, Poiana, Rueni, Rusca, Rusca-montană, Sadova-noaună, Slatina-mică, Teregova Verciorova și Zervești.

S'a propus numai cântarea bisericească în Crâjma, Dalci, Iaz, Obreja și Vălișora.

S'a propus cântarea bisericească și națională în Armeniș, Bolvașnița, Borlova, Bucosnița, Cârpa, Ciuta, Feneș, Glimboca, Marga, Mărul, Ohababistra, Petrosnița, Poiana, Rueni, Rusca, Ruscamontană, Sadova-noaună, Slatina mică, Teregova, Verciorova, Voislova și Zervești.

Nu s'a propus cântarea bisericească și națională în Buchin, Cireșa, Ilova și Var.

S'a constatat sporiu foarte bun în învățământul religiunii în școalele naționale din Borlova, Cârpa, Feneș, Glimboca, Iaz, Ilova, Marga, Petrosnița, Rueni, Rusca-montană, Sadova-noaună și Verciorova. S'a înmulțit cu 4 numărul școalelor cu rezultat foarte bun, față de anul precedent 1896.

Sa constatat sporiu bun în învățământul religiunii în școalele naționale din: Armeniș, Bolvașnița, Bucosnița, Golet, Obreja, Ohababistra, Rusca, Slatina-mică, Teregova, Vălișora, Var, Voislova și Zervești. Va se zică au crescut cu 2 numărul școalelor, în cari s'a constatat rezultat bun.

Sa constatat sporiu suficient în Buchin, Mărul și Poiana.

S'a propus cu succes slab în Cireșa, Ciuta, Crâjma și Dalci.

S'a propus cântarea cu succes foarte bun în Armeniș, Bolvașnița, Borlova, Feneș, Glimboca, Iaz, Marga, Mărul, Obreja, Ohababistra, Petrosnița, Rueni, Rusca, Rusca-montană, Verciorova, Voislova și Zervești.

Sa propus cântarea cu succes bun în Bucosnița, Cârpa, Ciuta, Sadova și Vălișora.

Sa propus cântarea cu succes slab în Crâjma, Dalci, Golet, Poiana, Slatina-mică și Teregova. Manuale din religiune sau folosit în cele mai multe comune cele edate de Dr. Petru Barbu; în câteva școale catechismul mic ediția Viena și cărțile lui Ioan Velovan.

Nu s'au folosit manuale în Buchin, Cireșa, Var și Voislova. De altcum elevii școalelor naționale peste tot luat au fost slab provezuți cu manuale. Prezenți la esamenul din religiune în școalele naționale au fost dela 6—12 ani 1031 băieți și 824 fete din 3806 înscriși, va se zică cu 402 mai mulți de cât în anul 1896. Dela 12—15 ani 1 băieți și 12 fete. Cercetarea școalelor a fost slabă.

Partea a III

Averile bisericilor și a școalelor

1. Averile bisericilor din cele 47 comune matre cu filiele lor constau cu finea anului 1897.

a. din edificiile bisericesci, cari representa un capital de 272.450 fl;

b. din pământele sesionali în complex de 1865 jugere 1045°□, cari representă o valoare de 76.387 fl 75 cr;

c. din pământele ca fundațiuni bisericesci în complex de 69 jugere 1547°□, cari representa un capital de 4600 fl;

d. din casele parohiali 17 la număr pentru locuința preoților în valoare de 17.485 fl.

e. din casele parohiali date spre închiriere în valoare de 4000 fl.

f. din alte realități în valoare de 400 fl.

g. din capitalele bisericesti în bani gata și hârtii de valoare în sumă de 110.848 fl 11 cr.

h. din mobilierul și recuisitele bisericesti în valoare de 59.829 fl 50 cr.

Pe când averile active ale bisericelor se arată astfel, pasivele lor fac cu finea anului 1897: 3979 fl 77 cr.

2. Averile școlărilor confesionale cu finea anului 1897 constau.

a. din edificii școlare cu locuința și fără locuința de învățători, care reprezintă un capital de 20.770 fl.

b. din pământe ca dotațiune pentru învățători în complex de 38 jug. 601° □ în valoare de 4277 fl 71 cr.

c. din pământe ca fundațiuni școlare în complex de 2 jug. 900° □, cari valorează 570 fl.

d. din mobilier școlariu în valoare fie 2143 fl 21 cr.

e. din capitalele fundațiilor școlare în sumă de 4766 fl 38 cr. Între averile școlare nu e socotit fundațiunea școlară din Caransebeș, carea de mai mulți ani se află în administrație străină de biserică noastră.

Pasivele școlărilor confesionale cu finea anului 1897 fac 308 fl 03 cr. Afară de aceste averi bisericesti și școlare protopresbiteratul mai dispune de o avere în bani gata și pretensiuni în sumă de 1408 fl 68 cr. carea se administrează de epitropia protopresbiterală. În fine recuisitele și mobilierul cancelariei protopresbiterale în valoare de 116 fl 20 cr. v. a.

Partea IV

Cancelaria protopresbiterală, activitatea comitetului și a scaunului protopresbiteral.

La oficiul protopresbiteral cu finea anului 1897 au intrat 1210 piese înregistrate sub 471 numeri, iar la scaunul protopresbiteral 5. Din curente înregistrate la oficiul protopresbiteral s'au desărcinat de către protopresbiter 457. Au ramas restante cu finea anului 1897 piese 14. Toate 5 piesele intrate la scaun sau desărcinat. Scaunul protopresbiteral în decursul anului 1897 a ținut 3 ședințe, în cari a examinat 4 alegeri de preoți și a pertractat ca for de I instanță un cas de divorț.

Comitetul protopresbiteral a ținut 2 ședințe în obiectul constituirei și revisiunii socoților, preliminarilor, repartițiilor și inventariilor cancelariei protopresbiterale.

Sa spus în raportul de față atât partea cea bună cât și partea cea rea a stărei protopresbiteratului și în cât sar fi scăpat vre un moment de însemnătate, rog a nu se atribui unei rele voințe.

Epistola

lui Seneca către Lucil

Și auzi, Lucile iubite, ce păcate a mai dat pe capu-mi; am trebuit să speriez și ac-asta! Oare pân' acolo am ajuns, că ori în cătrău privesc, ori merg, să ved numai simptoame de a-le bătrânețelor mele. Da, de ună-zi am plecat să-mi mai ved de moșia, ce o posed în apropierea orașului, și ajuns acolo începui a mă tângui de spesele, ce îmi vor storce reedificarea și renovarea edificiilor de aci, cari sunt aproape ruine. Administratorul moșiei, care era de față, zise, că n'ar fi el pricina, nici neglijența din partea sa nu este de socotit, dar și edificiile sunt vechi, și au ani mulți la răvaș. Auzi iubite, ani mulți, și eu am dispus în vremea aceea edificarea lor! Apoi ce-i de mine, sermanul, dacă și petrele s'au învechit și măcinat de vremuri grele.

Mă supărasem pe administrator pentru vorba lui nesocotită și ofensătoare și începui cam la ceartă cu el; așa îl făcu-i respunzător, că de ce a neglijat și neîngrijit arțanii cei mici (uu fel de arbori), căci acum nu mai au nici ramuri, iar crenșile sunt de tot noduroase și uscate, dar apoi trunchiul cât e de urit? „Ei nu ar fi ajuns în aceasta stare deplorabilă, dacă ți ai fi dat silință să-i săpi adese și să-i fi udat!“ — El însă se jură pe conștiință și pre Zei, că face tot posibilul spre susținerea lor, dar e imposibil, căci arboreii sunt bătrâni.... Apoi să nu desperaze omul, mai auzita-i așa ceva, ... și totuși eu i-am plântat și le-am văzut trunzele cele dintânu! — Dacă am ajuns la ușa edificiului, aflai aci un moșneag pleșuv de tot, — carele se păla la soare; făcu-i atent pe administrator, că de ce primesce la moșie pe toți trântorii și vintură-țara, ca eu să-i hrănesc la vreme de nepuțință, și că nu-i cuviincios, ca cineva să-mi arunce mie pe morții sei! Dar moșneagul — care anzise — îmi respunse: „Cum doară nu mă mai cunosci? Eu sunt Felicio, fiul fostului administrator Philositus; au nu-ți aduci aminte, că pe când eram băiat îmi aduceai adesea jucărei, și eram favoritul teu cel mic!“ — Dar omul ăsta nu-i în toată firea, el să-mi fie fost favoritul? Săracul de mine, eu să fiu avut de favorit pe acest netot, moșneag pleșuv și tremurătoriu și care, n'are nici dinți în gură.... Iacă cu ce m'am ales, că mi-am văzut de moșioara mea, ca să-mi ved propria bătrânețe și ruină?!—

Dar caută să ne obicinim cu dinsa, ba e o adevărată voluptate, când pricepem însemnătatea ei. Merele sunt mai plăcute, dacă sunt pe sfirșite; băiatul e mai drăgălaș când începe a vorbi, respective îngâna cuvinte; la cei beutori, înghițitura ultimă la este mai priincioasă, căci fi aruncă pe sub masă. Ori-ce voluptate își are numai la sfirșit putere.

Betrâneța, venită încetîșor și amăsurat firei omenesci, e foarte de dorit, și fie omul, — în urma dignității, și a averii, — cât de bine situat, când ajunge acest timp e mulțemit cu sine însuși. Cât e de plăcut, când îți reamintesci câte poftesensuale, cari îți tentau conștiința, le-ai învins. Și totuși afirmi, că e greu a privi în fața morții? Dar înseamnă-ți bine: atât junelașul cât și bătrânul moșneag, sunt necesități a lua în considerare moartea și cu sfîrșitul ei; dar fii convins, că acolo n'are să ne cheme după un registru de prețuiață, și ori cine ar dori să-i se lungiască viața cu o zi ori două. O zi însă e un grad nou din viață, viața întregă constă din părțile și cercuri, și în continuu se învîrte un cerc mai mare împrejurul unuia mai mic. Altul e cercul, ce compune anii tinereții, dar altul e și acela, ce înseamnă un an și cuprinde în sine timpuri, din care e apoi compusă viața cu toate peripețiile sale. Cercul unei luni e mic, dar și mai mic e acela al unei zile, — în sfîrșit însă ambele percurg cursul lor; dela început spre sfîrșit, dela resărire pîn'la apunere. O zi se aseamănă cu cealaltă și oara cutare e tot atât ca și cealaltă; și crezi că nu? Doauăzeci și patru de oare s'a hotărît spre însemnarea timpului, și urmează că zilele sunt asemenea, căci încît perde ziua câștigă noaptea și vice-versa. Pakuv se îndătinase a da în toate serile masă bogată, se ospetau prietenii și-și petreceau în orgii: apoi la finea cinei își rostia însuș Pakuv cuvîntul cel de înmormîntare — panegiricul, — și fiind bătrîn îl duceau sclavii pînă'n odaia de dormit, iar conmesenii îl aplăudau pe moșneagul nostim, și muzica îi cânta: „dormi în pace!“ Și așa se îngroapă, în toate serile; dar cea-ce a făcut acesta cu conștientă rea, noi s'o facem cu conștientă curată și bucuroși și îndestulați să ne punem la odihnă. Și dacă D-zeu voește, ca să mai adaugă noauă încă și ziua de mîne, avem s'o primim cu bucurie. Numai acela e fericit și adevărat posesor al eu-lui seu, carele poate accepta fără teamă ziua de mîne. Cel-ce își poate zice liniscit, că: eu am trăit; un atare e totdeauna în câștig. Mai adaug și aceea: A trăi în neajunsuri e o mare nefericire, dar cine ne șilește, ca să trăim în lipse și neajunsuri? Și cum oare? Dar mai înțeles, sunt multe căi și scurte și ușoare, cari ne arată libertatea și mîntuirea de sub jug.

(Va urma)

Varietăți

Părăstas pentru fericitul Episcop Ioan Popasu. În 5 Februarie a. c. stilul vechiu se împlinesc 10 ani dela răposarea primului episcop al reînființatei noastre diecese a Caransebeșului, **Ioan Popasu**. Venerabilul Consistoriu avînd în vedere și dorința sinodului eparhial exprimată în ședința din 15 Aprilie anul trecut, a dispus,

ca **Duminecă** în 7 Februarie a. c. st. vechiu să se celebreze în toate bisericile diecesei noastre părăstas pentru odihna sufletului răposatului episcop **Ioan Popasu**, cu care ocaziune să se țină cuvîntări despre fericitul în Domnul episcop.

Biografia fericitului Episcop Ioan Popasu. În tipografia diecesană a apărut biografia fericitului episcop **Ioan Popasu**, cu portret, care îl înfățișază îmbrăcat în ornatele arhieresci. Recomandăm această biografie preoților, învățătorilor și cărturarilor noștri. Prețul biografiei este 10 cr., și ea se poate procura dela librăria diecesană trînitîndu-se prețul de 10 cr. și 2 cr. pentru portul postal. Cu acelaș preț se poate căpeta, după cum suntem informați, și dela Prea Onorații Domni protopresbiteri.

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeș aranjază un concert cu declamațiuni **Sămbătă** la 30 Ianuarie (11 Februarie) 1899 în sala mare a otelului „Pomul verde“ în favorul elevilor bolnavi dela institutul teologic-pedagogic diecesan. După concert urmează joc. Începutul la 8 oare sara. Prețul de intrare pentru persoană 60 cr. pentru familie 1 fl. 50 cr. Suprasolvi-rile generoase se primesc cu mulțămită.

Necrolog. Marți la 1 Decembrie st. v. a adormit în Domnul preotul **Nicolae Bogoevicu** din Corniareva, protopresbiteratul Mehadii, în al 75-lea an al etății, și în al 42-lea an al preoției. În mormîntarea veneratului preot s'a făcut Joi în 3 Decembrie st. v. a. tr. cu pompa ce i-se cuvine unui preot zelos și binemeritat, prin administratorul protopopesic **Ioan Pepa**, cu asistința preoților: **Constantin Vlăducianu** din Plugova, **Ioan Sîrbu** din Rusca, **Corneliu Ghilezan** din Globurëu și **Eremia Borchescu** din Bogoltin. Cuvîntarea funebrală a ținut-o vrednicul administrator al Mehadii **Ioan Pepa**, iară cîntările funebrele le-a executat învățătorii: **Lazar Bijan**, **Alexie Bijan** și **Iacob Talpeș** din Corniareva. Comuna noastră bisericească a pierdut prin acesta preț cel mai harnic, bun și dulce părinte sufletesc, carele în decursul vieții și funcțiunii sale de 42 de ani ca preot, necrutînd nici chiar cea mai mare ostăneală, a sîmănat numai liniștea și pacea între popor, ținîndu-se cu stricteță numai și numai de chemarea sa, încredințată prin superioritatea bisericească lui, dela Dumnezeu, spre fericirea și luminarea poporului său. Răposatul a lăsat în mare doliu atât rudeniile sale, cât și pre toți poporenii cei numeroși ai acestei comuni, cari atât îl iubeau. Părăstas pentru neuitatul nost părinte s'a ținut la 10 Ianuarie st. v. a. c. pontificînd 4 preoți iarăș cu mare pompă. Fie-i țărîna ușoară și memoria eternă. — *Alexiu Bijan*,

Anecdote din viața vechilor prelați. Odată, Metropolitul Moldovei, Meletie, plimbîndu-se prin curte cu economul Metropoliei, vorbeau împreună de multe și de toate.

Pe când vorbeau ei așa, Metropolitul, aruncîndu-și ochi la monogramele trăsorii sale, care se afla sub

un șoproș, zice: Prea Cuvioase, scire-ai să-mi spui ce înșamnă cei trei M. ce sunt scrise pe coșul trăsării mele?”

Economul la început tăcu puțin, mirat de această întrebare, apoi răspuse;

— „De, Prea Sfinte, eu așa crede, cum scie toată lumea, că acei trei M. înșamnă: Meletie, Metropolitul Moldovei.”

— „Nu, Preacuvioase, nu-i așa” — reluă Metropolitul. — „Acei trei M. cei vezi acolo, se talmăcesc ast-fel: Mii, Mii, Mii! Și numai Metropolitul Meltie scie câte mii îl ține scaunul metropoliei.”

* * *

Dionisie Romano, episcopul Buzeului, era un prelat studiat și un orator distins.

Întru'na din zile, într'o sărbătoare, ducându-se la biserică cu un prieten al său, ascultă seviciul divin până aproape de sfârșit.

Observând că predicătorul nu mai sosese și cum biserică era plină de credincioși, Episcopul era cam neliniștit și-și exprimă supărarea către amicul său.

— „Țineți Prea Sfinția-Voastră cuvântarea” zice amicul, care-l scia cu câtă înlesnire improviză discursuri ocazionale

— „Dă-mi subiectul”, răspuse Episcopul.

Atunci el scoase numai de cât o bucată de hârtie albă o îndoi pe ascuns în patru și i-o dăde în mână.

Tocmai trebuia să se înceapă predica.

Episcopul desfășurând hârtia și văzând că nu cuprinde nimic, zimbi puțin, și apoi începă a cuvânta luându-și ca temă: „Din nimic a făcut Dumnezeu ceriul și pământul.”

Se zice că această cuvântare a fost una din cele mai frumoase din câte s'au auzit vreodată în Episcopia Buzeului. „Viitoriul”

Mulțămîță publică. Suntem rugați a publica următoarele: Comitetul parohial gr. or. din loc în ședința sa ținută la 20-lea Decembrie a. tr. la întervenirea O. D. Dușan Milosevič președintele comitetului parohial a hotărât ținerea unei petreceri cu joc în scopul adunării sumei necesare pentru cumpărarea unui orologiu la turnul sft. biserici gr. or. din loc. În scopul acesta Spectatul domn Iuliu Scholtz reprezentantul patronatului și măestru silvic al societății montanistice a binevoit a primi protectoratul acestei petreceri, carea a și reușit preste așteptare. Petrecerea a fost foarte animată și întru adevăr veselă și vrednică de toată lauda — luând parte credincioșii sft. noastre biserici, ei și alți conlocuitori din comună, cari s'au exprimat foarte măgulitoriu despre reușită. Meritul în prima linie îl are domnul D. Milosevič președintele comitetului parohial împreună cu domnii I. Velovan preot gr. or. S. Botescu învățăt., M. Sîrbu notariul comitetului parohial, G. Turdea episcop și Ilie Popescu II. Cumcă petrecerea a reușit și în cele materiale o dovedește venitul curat mai jos însemnat. Deci și pe această cale venim a mulțămî taturor participanților și contribuenților și cu deosebire Dlui protector pentru sprijinul moral și material, — iară în special mulțămîm Dlor, cari cu sêm-

țământul a venit întru ajutoriul bisericii noastre; și deacă Spectatul domn I. Scholtz cu 3 fl., Domnii: D. Milosevič președintele comitetului parohial, E. Hertl comerciant, St. Velovan profesor-director, G. Francescu învățătoriu în Krájma și M. Sîrbu cu câte 2 fl. — Familia L. Mirozolin cu 1 fl. 40 cr., — Nicolae Velovan paroh, I. Velovan preot, Familia L. Țiapu notariu cercual, Dr. Theil medic, Rüdinger E. administrator de Fabrică din Ruschița, I. Musta paroh gr. or. în Glimboca, C. Schwab comerciant, în Caransebeș, C. Rainer învățătoriu gr. catolic, S. Botescu învățătoriu, I. Popescu II, C. Lehner comerciant, G. Purdea, I. Braunitzer, I. Kreutzer, I. Madona, A. Holzman amplotiat, Familia C. Șireanu, G. Popescu I. V. Megay ampl., I. Novac, P. Iura, P. Popescu I câte 1 fl. G. Dobeștean cu 90 cr., N. Sireanu cu 80 cr., G. Mătăsăreanu, Iacob Popescu, N. Cizmașiu, G. Boldea, Ilie Nicoară, G. Puiu, N. Ardeleanu, I. Poenariu, G. Șerban, I. Todor, P. Todor, S. Ionescu, Familia P. Barbu, V. Popescu, G. Susan, I. Stănescu, P. Cristoiu, T. Dobeștean, Mătăsărean, P. Nicoară, P. Socaciu, I. Socaciu câte 60 cr.; C. Romee, C. Csokány, învățătoriu gr. cat., M. Berger sergent de Gendarm, I. Kelner, K. Steiner câte 50 cr.; G. Vida 40 cr.; R. Lechner, N. Aranka, L. Ciraic, P. Csaslovsky, A. Cizmașiu, I. Bartha, S. Brandi, A. Kreutzer, M. Schlighoff, E. Purdea, M. Korab, L. Velovan, M. Purdea, I. Mătăsărean IV, P. Poponi, A. Balanescu, P. Puiu II, Elis. Muntean, C. Schmidt, St. Iura, T. Todor, P. Iova, Ioana Mătăsărean, G. Ani, Elis. Stănescu, D. Stanimirescu și St. Ternitoi câte 20 cr. M. Boran din Voislova cu 10 cr. Dlui Iuliu Schlingloff 50 cr. și un rămășag 20 cr. La olaltă 63 fl. 10 cr. subștrăgându-se spesele de 8 fl. 70 cr. rămâne deci un câștig curat de 54 fl. 40 cr. Dea Dumnezeu, ca bunăînțelegerea și concordia dintre locuitorii acestei comune să dureze și în viitoriu, ca scopul pertractat să-l putem ajunge cât mai curend spre înfrumșetarsa sft. noastre biserici și binele comunei. Rusca-Montană la 10/22 Ianuarie 1899. — În numele comitetului parohial *II. Sîrbu* notariul comitetului parohial.

Lume jidovească. În Lipto-Szent-Miklós se află două școale jidovesci, una civilă și alta elementară. Amândouă școalele sunt susținute de stat, dar pentru aceea nu sunt neconfesionale, ci jidovesci în înțelesul strîns al cuvîntului. Deși majoritatea elevilor acestor școale sunt creștini catolici și evanghelici, directorul cu ocaziunea când s'a făcut rugăciuni în sinagoga jidovească în memoria răposatei împărătesei-regine, a silit și pe școlarii creștini să meargă să se închine în sinagoga jidovească. Pe unii dintre școlarii însă nu i-au lăsat părinții să meargă în sinagogă. Din cauza aceasta directorul școalei i-a pedepsit. Aceasta e primul caz, zic foile, când în Ungaria se pedepsesc copii pentru că nau mers să se închine într'o sinagogă.

Bibliografie

Cuvîntările bisericesci, de Dr. George Popoviciu, protopresbiterul Logojului, se pot procura dela librăria diecesană. Prețul 1 fl 50.

Nr. 109 A. 1899.

Publicare

Pentru unele zidiri noi la casa grănicerească din Băile-Erculane, se escrie din partea Comunității de avere a fostului regiment confinar romano-banatic Nr. 13, licitațiune minuendă prin oferte închise.

Condițiunile precum și planurile și preliminările se pot vedea la comitetul Comunității de avere în Caransebeș în timpul oarelor oficioase.

Oferenții sunt obligați a declara în ofertele lor, că cunosc condițiunile, planurile și preliminările și se supun acestora, mai departe sunt obligați a introduce în oferte prețul oferit atât în cifre cât și în litere.

Ofertele timbrate după prescrișele legii sunt a se trimite Comitetului Comunității de avere în Caransebeș până la ziua de 18-lea Februarie 1899 st. n. 8 oare a. m. într'un plic sigilat și provăzut cu inscripțiunea „Ofert pentru unele zidiri noi la casa grănicerească din Băile Erculane“.

Ofertul trebuie să conțină mai departe în numărul sau în hârtii de stat 10% ca vadiu din prețul oferit.

Ofertele, cari încurg mai târziu sau să abat dela condițiunile de mai sus, în fine ofertele telegrafice nu să vor lua în considerare.

Caransebeș, 4 Februarie 1899.

Comitetul Comunității de avere.

Licitațiune minuendă

Pre baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan dtdo 4 Noemvrie 1898 Nr. 3906 Bis. se escrie licitațiune minuendă pentru repararea sfintei biserici din comuna **Voivodint**.

Prețul de esclamare e 1236 fl. 80 cr.

Licitațiunea să va ținea în 14 Februarie st. v. 1898 la 11 oare a. m.

Reflectanții au să depună 10% vadiu în bani sau în hârtii de valoare. Planul și specificațiunea de spese se pot vedea ori și când la cassa bisericice din loc.

1—3 [9]

Voivodint, în 15 Ianuarie, 1899.

Simeon Popoviciu
președ. com. par.

Ioan Miclea
not. com. par.

Concurse

Pre baza ordinațiunei consistoriale de dtdo 10 Decemvrie 1898 Nr. 4006 B. se escrie concurs pentru postul de paroh dela parohia de classa II din **Vasiova**, devenit vacant prin moartea preotului Vasile Nemoian, cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“.

Emolumentele sunt:

1. O sesiune parohială de 32 jugere.
2. Un plaț intravilan și unul estravilan.
3. Birul și stola usuată.
4. Alegândul preot are să solvească restanța după sesiunea parohială de 268 fl. 28 cr. până la

moartea parohului Vasile Nemoian; precum și contribuțiunea după sesiunea parohială pre anul economic 1898/9 în proporțiunea dreptului de folosință; iar văduvei preotese Elena Nemoian în sensul §-lui 8 din regulamentul pentru parohii, are să-i deee jumătate din venitul parohiei un an întreg după moartea repositului ei bărbat.

Recurenții calificați, sunt avisați, ca recursele lor cu documentele prescrișe și adresate Comitetului parohial din Vasiova, să le subștearnă oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Bocșa-montană, având dênșii a se infățișa în vre-o Duminecă sau sêrbătoare după prealabila încunoscințarea a Prea Onoratalui Domn protopresbiter tractual în biserica locală; dară nu în ziua alegerii.

Vasiova, în 14/26 Decemvrie 1898.

3—3 [4]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Macsim Popoviciu* protopresbiter.

Conform ordinațiunei Venerabilului Consistoriu diecesan dtdo 22 Octomvrie 1898. Nr. 81 B. se escrie concurs pentru întregirea definitivă a parohiei gr. or. rom. de classa a II-a din comuna **Dubos**, protopresbiteratul Buziașului, cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“.

Emolumentele sunt:

1. 2 Sesiuni parohiale.
2. 2 Plațuri intravilane.
3. Birul și ștola usuată.

Se obsearvă, că din sesiunea parohială a II-ua 10 jugere de pământ deocamdată le folosesc comuna bisericicească.

Concurenții calificați, sunt avisați ca suplicele de concurs — ajustate conform statutului organic bisericesc și a regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial — se le subștearnă P. On. Oficiului protopresbiteral al Buziașului în Ghilad.

În fine concurenții sunt pofiți conform §. 18. din regulamentul pentru parohii, a se presenta în vre-o duminecă sau sêrbătoare, în sânta biserică din loc.

Dubos, din ședința comitetului parohial, ținută la 24 Noemvrie 1898.

3—3 [5]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Aureliu Drăgan*, adm. protopresbiteral.

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. rom. din **Uliuc**, protopresbiteratul Buziașului, se escrie concurs cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele sunt :

1. Salariu în bani gata 171 fl. 50 cr.
2. 12 III. de grâu.
3. 12 III de cucuruz.
4. 4 jugere de pământ parte arătoriu, parte fenuș.
5. O grădină estravilană.
6. Locuință liberă în edificiul școlii cu grădină intravilană.
7. Pentru scripturistică 5 fl.
8. Pentru participarea la conferințele învățătoresci și la adunarea generală a reuniunii învățătoresci 10 fl.
9. Dela înmormântări unde va participa 20 cr.
10. Cărașii pentru aducerea lemnului învățătorului, ce și le va cumpăra din salariul său.
11. Cărașii gratuite, când învățătorul călătorește în afaceri oficiale.

Pentru încălzirea salei de învățământ îngrijesce comuna bisericească.

Concurenții calificați vor subșterne petițiunile — adresate comitetului parohial — Oficiului protopresbiteral al tractului Buziaș în Ghilad.

În fine concurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în sânta biserică, însă nu în ziua de alegere.

Uliuc, din ședința comitetului parohial ținută în 15 Decembrie 1898.

3—3 [6]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Aureliu Drăgan* adm. protopresbiteral.

Conform ordinațiunei Venerabilului Consistoriu dto 23 Noemvre a. c. Nr. 4043 Școl. se escrie concurs pentru întregirea postului învățătoresc de învățătoriu dela școala confesională gr. ort. rom. clasa I din **Fizeș**, protopresbiteratul Bocșa montană, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele sunt :

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. 16 metri lemne în natură numai pentru învățătoriu.
3. Pentru scripturistica învățătorului 10 fl.
4. Pentru conferințele învățătoresci 15 fl.
5. Pentru adunarea generală 15 fl.
6. 5 jugere pământ arătoriu.
7. Cortel liber cu grădină intravilană.
8. Una grădină estravilană de 1/2 juger.
9. Dela înmormântări unde va fi poftit câte

50 cr.

Pentru încălzirea și curățirea salei de învățământ îngrijesce comuna bisericească.

Concurenții calificați vor subșterne petițiunile, adresate comitetului parohial, Oficiului protopresbiteral în Bocșa Montană. Dela concurenți se cere, ca să producă atestat de calificare cu calcul general bun.

Concurenții din alte comune sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în sânta biserică, însă nu în ziua de alegere.

Fizeș, din ședința comitetului parohial ținută la 6/18 Decemvre 1898. 3—3 [7]

Iosif Crăciunel

preot și preș. com. par.

Demetriu Novac

not. com. par.

Conform ordinațiunei Venerabilului Consistoriu dto 23 Noemvre a. c. Nr. 4043 prot. se escrie concurs pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională gr. ort. rom. clasa a II din **Fizeș**, protopresbiteratul Bocșa montană cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele sunt :

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. 16 metri lemne în natură, numai pentru învățătoriu.
3. Pentru scripturistica învățătorului 10 fl.
4. Pentru conferințele învățătoresci. 15 fl.
5. Pentru adunarea generală 15 fl.
6. 5 jugere pământ arătoriu.
7. Cortel liber cu grădină de 1/2 juger intravilană.
8. Una grădină estravilană de 1/2 juger.
9. Dela înmormântări unde va fi poftit câte

50 cr.

Pentru încălzirea, și curățirea salei de învățământ îngrijesce comuna bisericească.

Concurenții calificați vor subșterne petițiunile adresate comitetului parohial oficiului protopresbiteral în Bocșa Montană.

Dela concurenți se cere, ca se producă atestat de calificare cu calcul general bun. Cei cu calcul general foarte bun vor fi preferați.

Concurenții din alte comune sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în sânta biserică, însă nu în ziua de alegere.

În fine acei Concurenți, cari vor fi apți a conduce corul vocal deja esistent în comună și vor face progres pot conta la o remunerațiune de 40 fl. v. a., altcum nu.

Fizeș, din ședința comitetului parohial, ținută în 6/18 Decemvre 1898. 3—3 [8]

Iosif Crăciunel

preot și preș. com. par.

Demetriu Novac

not. com. par.

EINLADUNG.

Die p. t. Actionäre der Ziegelei- und Bau-Actien-Gesellschaft in Karansebes werden hiermit zu der am 19. Februar 1899 Nachmittags $\frac{1}{2}$ 4 Uhr, im grossen Sitzungssale der Vermögens-Gemeinde in Karansebes stattfindenden,

IV. ordentl. General-Versammlung

höflichst eingeladen.

Tages-Ordnung:

1. Bericht der Direction und Vorlage der Bilanz. — 2. Bericht des Aufsichtsrathes. — 3. Beschlussfassung hierüber und Ertheilung des Absolutiums. — 4. Wahl zweier Directionsräthe und des Aufsichtsrathes. — 5. Eventuelle Anträge. — 6. Wahl zweier Actionäre zur Authentizirung des Protocolls.

Karansebes, am 1. Februar 1899.

Die Direction.

Anmerkung: §. 10. der Statuten lautet: „a) Über Anträge der Actionäre, beziehen sich diese jedoch nicht auf Einberufung einer neuen Generalversammlung kann nur in dem Falle verhandelt werden, wenn dieselben 5 Tage vor der Generalversammlung der Direction schriftlich vorgelegt wurden und mindestens von 10 Actionären unterschrieben sind.“

§. 12. „Jede Actie berechtigt in der General-Versammlung zu einer Stimme. Zur Ausübung des Stimmrechtes muss die Actie zwei Monate vor Abhaltung der General-Vrsammlung auf den Namen des betreffenden Actionärs im Actienbuche umschrieben sein und mindestens 3 Tage vor Abhaltung der General-Versammlung (d. i. bis zum 16. Februar l. J.) bei der Gesellschafts-Cassa (leit. Director) deponirt sein. — Dass Stimm und Wahlrecht kann persönlich oder mittelst Vollmacht ausgeübt werden. Frauen können nur durch Bevollmächtigte vertreten werden. Als Bevollmächtigte können nur Actionäre fungiren.“

Bilanz-Conto

Soll der Ziegelei- und Bau-Actien-Gesellschaft in Karansebes Haben

Soll				Haben			
Grund-Conto, eigener Gruncomplex	2800	—	2800	Actien-Capital. Conto	—	—	30000
Gebäude-Conto. Wohnhaus, Arbeiterwohnungen, Schuppen sammt Einrichtung	7997	16		Reserve-Fond pro 31. Dec. 1897	2004	—	
Ringofen sammt Einrichtung	26169	67	34166	Reserve-Fond, Dotirung pro 1898	814	98	2818
Requisiten-Conto	3000	—		Werthverminderungs-Fond pro 31. Dezember 1897	3000	—	
Mobilien-Conto	24	—	3024	Werthverminderungs-Fond, Dotirung pro 1898	680	—	3680
Vorrath an Bauziegel	6299	18		Accepte im Umlauf	11900	—	
Vorrath an Dachziegel	2594	15		Ost. ung. Staatsbahn für Kohle	456	25	
Vorrath an zugeführter Erde	1600	—		Conto pro Diverse für Holz	64	—	
Vorrath an Kohle	67	—	10560	" " " Kaution	94	64	12514
Cassa-Conto. Vorräthige Cassa			433	Tantiemen-Conto			1548
Debitoren-Cto: Ausstehende Forderungen			4245	Gewinn-Vortrag von 1897	89	09	
Gründungskosten-Conto			390	Reingewinn pro 1898	5106	48	5195
Escomte-Conto: Transitorische Zinsen			137				57
			55757				55757
			95				95

Gewin- und Verlust-Conto per 31. Dezember 1898

Soll der Ziegelei- und Bau-Actien Gesellschaft in Karansebes Haben

Soll				Haben			
Kohlen-Konto, Verbrauch	3740	16		Bauziegel-Conto, Ertragniss	18725	42	
Brennholz-Conto, Verbrauch	7921	60	11661	Dachziegel-Conto, Ertragniss	7492	62	
Regie-Conto, laufende Auslagen	2717	23		Grund Conto für Pacht u. Taxen	125	25	26343
Regie-Conto, für Gebäude-Reparatur	629	20		Gzwin Vortrag von 1897			89
Regie-Conto, für Requisiten-Reparatur	810	97					09
Strassenbau-Conto	26	82	4184				
Gehalte-Conto. Gehalte	900	—					
Escomte-Conto, für Zinsen	1025	56					
Grund-Conto für Pacht	286	40	2211				
Gründungskosten, Abschreibung	135	50					
Tantiemen: Direction-Aufsichtsrath	1543	39	1683				
Werthverminderungs-Fond, Dotation	680	—					
Reserve-Fond, Dotation	814	98	1494				
Gewinn-Vortrag von 1897	89	09					
Reingewinn pro 1898	5106	48	5195				
			26432				26432
			38				38

Karansebes, am 31. Dezember 1898.

Die Direction:

Elias Kurescu m. p.
präses.

Gustav Perlfaster m. p.,
leitender director.

Peter Brankovits m. p.

I. Neuerer m. p.

Dr. W. Ziprisz m. p.

Constantin Burdia m. p.

Em. B. Kepich m. p.

Vorstehendes Gevin- und Verlust-Conto mit den Haupt- und Nebenbüchern verglichen und übereinstimmend befunden.
Karansebes, 26. Januar 1899.

Der Aufsichtstath:

Dr. Hegyesi Benő m. p.
Obmann.

Franz Schmidt m. p.

Arnold Klein m. p.

Traian Barzu m. p.

Karl Schwab m. p.